

הטומאה עצמה^א.

"ציון" – מכאן שעושים ציון.

מצא אבן אחת מצוינת

כבר נתבאר, שלא די בציון מקום הטומאה לבדה, וצריך לציון את מקום הטהרה שסביב הטומאה.

ואם כן, אין דרך לציון אבן אחת, שאין בכך די, ומכל מקום, אם נמצאת אבן אחת מצוינת, אנו אומרים שטומאה תחתיה, ושלא כדן ציינו רק את האבן ולא סביבה, ולכן **המאהיל עליה טמא**^ב.

מצא שתי אבנים מצוינות

נתבאר, שעושים את הציון סביבות מקום הטומאה, ולפיכך כשמצא שתי אבנים מצוינות מסתבר שהן התוספת שסביב הקבר ולפיכך ביניהן טמא ועליהן טהור.

אולם אם היה המקום שביניהן חרוש, מסתבר שאין שם קבר, כי אין רגילים לחרוש על גבי הקברות, ונעשו שתי האבנים כאבנים יחידות, שרק מקומן טמא אבל ביניהן טהור.

אין מציינים על הבשר

אף על פי שגם הבשר מטמא את המאהיל עליו, שנינו בברייתא, שמקום שקברו שם בשר מת **בלא עצמות**, אין מציינים אותו.

^א כן נראה מפירוש קרבן העדה, שהציון הוא על מקום הטומאה, וגם חוצה לו על מקום הטהרה. אולם מפירוש תקלין חזתין נראה, שהציון הוא רק על מקום הטהרה, שעושים היקף של סיד במקום הטהרה שסביב מקום הטומאה. ויל"ע בדבר.

^ב לפירוש תקלין חזתין, מובן מה החידוש בדן זה, שהרי הציון הוא היקף שסביב הטומאה, וכשיש ציון של אבן אחת, היה מקום לומר שהוא מההיקף, ואינו על הטומאה, והמאהיל על האבן עצמה יהיה טהור. אלא מאחר שלא מציינו היקף, אנו אומרים שהמציין לא ידע שיש לציון את ההיקף, וציון את הטומאה עצמה, ולכן תחת האבן טמא. אולם לפירוש קרבן העדה, לכאורה פשוט שהמאהיל על האבן טמא, כי לדעתו מציינים את הטומאה עצמה, ואם כן כל מקום שציינו אותו, אין לדעת עד היכן הטומאה ועד היכן הטהרה. וראה בפירושו, שפירש שמדובר באבן קטנה, ואפשר שלפירושו החידוש הוא, שאף שהאבן קטנה, רק עליה טמא, אבל בצדה טהור, כי אנו אומרים כל המת נכנס תחתיה.